

Nr 64.

Ankom till riksdagens kansli den 30 juni 1942 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 28 juni 1941 (nr 591) om familjebidrag åt värnpliktiga med flera, vilka drabbats av kroppsskada.

I en den 22 maj 1942 dagtecknad proposition nr 340, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 28 juni 1941 (nr 591) om familjebidrag åt värnpliktiga med flera, vilka drabbats av kroppsskada.

Berörda författningsförslag är av följande lydelse:

F ö r s l a g

till

F ö r o r d n i n g

angående ändring i vissa delar av förordningen den 28 juni 1941 (nr 591) om familjebidrag åt värnpliktiga med flera, vilka drabbats av kroppsskada.

Härigenom förordnas, att 1, 2, 3 och 7 §§ förordningen den 28 juni 1941 om familjebidrag åt värnpliktiga med flera, vilka drabbats av kroppsskada, skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

1 §.

Har värnpliktig under tjänstgöring, varunder krigsfamiljebidragsförordningen varit å honom tillämplig, drabbats av kroppsskada, som föranleder rätt till ersättning enligt förordningen den 18 juni 1927 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, må till honom kunna tills vidare utgå familjebidrag.

Med värnpliktig avses i denna förordning den som avlönas såsom värnpliktig enligt krigsavlöningsreglementet.

2 §.

Familjebidrag må — — — till efterrättelse.

3 §.

För tid, under vilken den värnpliktige är berättigad till livränta, må annat familjebidrag än familjepenning icke utgå.

Annat familjebidrag än sjukbidrag och begravningsbidrag må ej bestämmas till högre belopp än som tillhopa med utgående sjukpenning eller livränta motsvarar gängse arbetsinkomst för en person i den värnpliktiges vanliga yrke eller verksamhet.

7 §.

Vad i denna förordning stadgas om värnpliktig skall, med de inskränkningar som av Konungen må föreskrivas, äga motsvarande tillämpning beträffande annan, som under militärtjänstgöring, varunder krigsfamiljebidragsförordningen varit å honom tillämplig, drabbats av kroppsskada, medförande rätt till ersättning enligt förordningen om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, eller lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete eller lagen den 14 juni 1929 om försäkring för vissa yrkessjukdomar.

Konungen äger med avseende å annat fall än i första stycket sägs föreskriva, att i denna förordning meddelade bestämmelser om familjebidrag åt värnpliktig skola, med de inskränkningar som må finnas påkallade, äga motsvarande tillämpning å annan personal vid krigsmakten, som drabbats av kroppsskada under tjänstgöring å tid, då värnpliktiga varit inkallade jämlikt 28 § 1 mom. värnpliktslagen.

Denna förordning träder såvitt avser 1 och 7 §§ i kraft den 1 juli 1942. Om ikraftträdandet av förordningen i övrigt och vad med avseende därå skall iakttagas meddelar Konungen erforderliga bestämmelser.

I en den 22 maj 1942 dagtecknad proposition nr 339 har Kungl. Maj:t förelagt riksdagen förslag till förordning om familjebidrag åt värnpliktiga under krigstjänstgöring m. m. (krigsfamiljebidragsförordning). I detta författningsförslag har i fråga om rätt till familjebidrag för den, som under militärtjänstgöring ådragit sig kroppsskada, i 2 § 3 mom. intagits en hänvisning till vad därom särskilt stadgas. De med hänvisningen åsyftade bestämmelserna återfinnas i *förordningen den 28 juni 1941 (nr 591) om familjebidrag åt värnpliktiga med flera, vilka drabbats av kroppsskada*. Familjebidrag enligt denna förordning skall, med beaktande av vissa särskilda i förordningen meddelade bestämmelser, för närvarande utgivas med motsvarande tillämpning av stadgandena om familjebidrag enligt krigsfamiljebidragsförordningen den 17 april 1940 (nr 223). Då sistnämnda förordning är avsedd att ersättas av den föreslagna nya krigsfamiljebidragsförordningen, erfordras alltså ändringar jämväl i förordningen den 28 juni 1941.

Föredragande departementschefen har anfört i huvudsak följande:

Vad först förordningens tillämpningsområde beträffar, gäller för närvarande, att förordningen är tillämplig å sådana värnpliktiga och sådan annan personal vid krigsmakten, som under tjänstgöringen omfattas av 1940 års krigsfamiljebidragsförordning och därunder drabbas av kroppsskada, medförande rätt till ersättning enligt 1927 års militärsättningsförordning, olycksfallsförsäkringslagen eller yrkessjukdomsförsäkringslagen. Vidare äger Kungl. Maj:t föreskriva, att förordningen med de inskränkningar, som må finnas påkallade, skall äga tillämpning å annan personal vid krigsmakten, som drabbas av kroppsskada under tjänstgöring å tid, då värnpliktiga äro inkallade jämlikt § 28 mom. 1 eller § 36 mom. 2 i 1936 års värnpliktslag, vilka sistnämnda lagrum motsvaras av 28 § 1 mom. i 1941 års värnpliktslag. Dessa bestämmelser rörande förordningens tillämpningsområde torde — med den ändringen att hänvisningen till 1940 års krigsfamiljebidragsförordning utbytes mot en allmän hänvisning till gällande krigsfamiljebidragsförordning och med ett par andra mindre jämkningar, till vilka jag senare återkommer — i övrigt böra bibehållas oförändrade. Sker så innebär detta, att 1941 års förordning i fortsättningen blir tillämplig icke blott å den personal, som för närvarande omfattas av förordningen, utan även å sådana av den nya krigsfamiljebidragsförordningen omfattade värnpliktiga, som under det år då de fylla tjugusex år eller senare fullgöra tjänstgöring jämlikt 27 § värnpliktslagen. Då dessa värnpliktiga kunna förutsättas i allmänhet vara familjeförsörjare, synes en sådan utsträckning av förordningens tillämpningsområde vara befogad.

Enligt 3 § första stycket i 1941 års förordning skall familjepeningen i sin helhet utgå efter behovsprövning. Jämväl enligt den föreslagna nya krigsfamiljebidragsförordningen skall, i motsats till vad förhållandet är enligt 1940 års krigsfamiljebidragsförordning, familjepeningen i sin helhet utgå efter behovsprövning. Då fråga är om familjepening och bostadsbidrag för den värnpliktiges närmaste anhöriga — nämligen hans hustru, med vilken han sammanlever, samt hans barn och adoptivbarn under 16 år, som äro under hans vårdnad — skall emellertid behovsprövningen, för vilken mera generella regler hittills saknats, ske efter vissa bestämda regler. Familjepeningen och bostadsbidraget för nyssnämnda familjemedlemmar skola sålunda utgå med ett belopp, motsvarande summan av familjepeningens maximum och bostadskostnaden efter avdrag för den värnpliktiges och familjemedlemmarnas inkomst enligt bestämmelser, som meddelas av Kungl. Maj:t. Avsett är att penningbidrag och övriga i och för den värnpliktiges tjänstgöring utgående förmåner skola lämnas helt avdragsfria. Avdrag skall ej heller göras för den värnpliktiges under tjänstgöringen bibehållna inkomst av civil anställning och understöd, som i anledning av tjänstgöringen tilldelas honom eller hans familj, i den mån inkomsten eller understödet ej överstiger 50 kronor för månad eller det högre belopp, som motsvarar en fjärdedel av den värnpliktiges avlöning eller motsvarande arbetsinkomst vid tiden omedelbart före inkallelsen. Ej heller skall avdrag göras för annan den värnpliktiges inkomst än nu sagts eller för inkomst som åtnjutes av familjemedlem, i den mån den sammanlagda ifrågavarande inkomsten ej överstiger 50 kronor för månad. För den icke avdragsfria delen av inkomsten skall avdrag ske enligt progressiv procentsats, som börjar med 50 procent vid en inkomst under 50 kronor och stiger — med 10 procent för varje femtiotal kronor — till 100 procent vid en inkomst överstigande 250 kronor i månaden.

För uppnående av större enhetlighet vid den behovsprövning, som skall äga rum vid bestämmande av bidrag enligt 1941 års förordning, är det gi-

vetvis önskvärt, att de bestämmelser om normerad behovsprövning, för vilka nu redogjorts, i tillämpliga delar få gälla även vid fastställandet av familjepening och bostadsbidrag åt värnpliktiga, som drabbats av kroppsskada. För den skadades hustru, med vilken han sammanlever, samt hans barn och adoptivbarn under 16 år, som äro under hans vårdnad, torde familjepeningen och bostadsbidraget sålunda böra fastställas till ett belopp, motsvarande summan av familjepeningens maximum och bostadskostnaden med visst avdrag för den skadades och familjemedlemmarnas inkomst, däri inräknad utgående sjukpenning respektive livränta, under den tid bidraget avser. Avdraget synes böra ske enligt samma regler som beträffande krigsfamiljebidragsförordningen föreslagits i fråga om familjemedlems inkomst. I den mån den sammanlagda inkomsten överstiger 50 kronor för månad bör avdrag för densamma således ske enligt den förut omtalade progressiva procentsatsen.

För tid, under vilken den skadade på statens bekostnad åtnjuter vård å sjukvårdsanstalt, torde dock avdrag för den del av inkomsten, som utgöres av sjukpenning, böra ske enligt andra regler än de nu föreslagna. Enligt 10 § andra stycket militärsättningsförordningen må, till täckandet av vårdkostnaden, å sjukpenning, som under tiden för vården tillkommer den skadade, avdragas högst hälften. Vid avdragets bestämmande skall emellertid — enligt en föregående år vidtagen författningsändring (SFS 1941:941) — skälig hänsyn tagas till den skadades försörjningsplikt. I anslutning till nyssnämnda författningsändring har riksförsäkringsanstalten beslutat, att avdrag icke skall äga rum å sjukpenning till den, som är gift eller har barn under 16 år eller eljest har försörjningsplikt mot anhöriga, som avses i 7 § militärsättningsförordningen. Då den skadade under tiden för sjukhusvården åtnjuter fri kost med flera förmåner, läser större delen av sjukpenningen kunna användas för familjens uppehälle eller således för samma ändamål, för vilket familjebidraget är avsett. Med hänsyn härtill synes vid bestämmande av bostadsbidrag och familjepening för tid, under vilken den skadade åtnjuter sådan vård som nyss nämnts, ett större avdrag än eljest kunna göras för den delen av inkomsten, som utgöres av sjukpenning. Avdraget för sjukpenningen torde i detta fall kunna bestämmas till ett belopp motsvarande tre fjärdedelar av sjukpenningens belopp.

I överensstämmelse med vad som föreslagits beträffande krigsfamiljebidragsförordningen torde Kungl. Maj:t få fastställa de närmare reglerna för den normerade behovsprövningen.

Därest det förslag till avdragsbestämmelser, för vilket jag nu redogjort, vinner bifall, torde det i 3 § andra stycket i 1941 års förordning intagna stadgandet böra utgå. Enligt nämnda stadgande skall familjepening för hustru eller annan familjemedlem, som förestår den värnpliktiges hem, utgå med högst de belopp, som angivas i kolumn 3 — motsvarande i den föreslagna nya krigsfamiljebidragsförordningen kolumn 2 — av den för familjepening enligt krigsfamiljebidragsförordningen gällande tariffen.

Enligt tredje stycket av nyssnämnda paragraf må annat familjebidrag än sjukbidrag och begravningsbidrag ej bestämmas till högre belopp än som tillhoppa med utgående sjukpenning eller livränta motsvarar gängse arbetsinkomst för en person i den värnpliktiges vanliga yrke eller verksamhet. Denna bestämmelse torde böra bibehållas. Även i de fall, där normerad behovsprövning föreslagits, bör nämligen — och detta torde böra särskilt understrykas i tillsynsmyndighetens anvisningar rörande förordningens tillämpning — vederbörande familjebidragsnämnd tillse, att bidraget ej överstiger nyssnämnda arbetsinkomst, och, om så befinnes vara fallet, nedsätta bidragets belopp.

Utskottet har icke funnit anledning till saklig erinran mot de i föreliggande proposition innefattade förslagen till ändringar i förordningen den 28 juni 1941 om familjebidrag åt värnpliktiga med flera, vilka drabbats av kroppsskada. Då emellertid de nya bestämmelserna ej kunna utfärdas inom avsedd tid, torde i samband med utfärdandet böra föreskrivas, att förordningen skall såvitt avser 1 och 7 §§ lända till efterrättelse räknat från och med den 1 juli 1942. Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition med allenast den formella jämkning, som betingas av att förordningen ej kan utkomma av trycket inom avsedd tid.

Stockholm den 30 juni 1942.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från f ö r s t a kammaren: herrar *Åkerberg, Berling, Sandén**, *Friggeråker**, *Sundvik**, *von Horn, Sylwan* och *Albertsson*;

från a n d r a kammaren: herrar *Holmgren**, *Paulsen, Andersson* i Falkenberg, *Hall**, *Andersson* i Munkaljungby*, *Hilding, Eriksson* i Sandby* och *Persson* i Norrby.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.
